

מבעד למסורה

(שעורים בהסתכלות)

את שעורי זה הנני כותב, רבותי, לא ב„דאר-היום“ ולא בדירתי החדשה בבית-הכרם — פשוט מפני המחור מה הגדולה של

משך הדירה, לא עליכם — אלא בתוך המכונית של בית-הכרם בשכתי במהילה על הפח שטמינו לרגלי וכותב אני בחטיפה, בין טיסה לטיסה ועל רגל אחת — לא שלי אלא של איזו שכנה צעירה. ומחמת רב זבהלה מפני „הדירות“ התכופות שמתחת למכונית וקפיצותיה הדרדך שלנו, יהיו גם דברי מקוטעים ומבהילים קצת, בדלוגים ובקפיצות מעניין לעניין.

והאמינו לי חביבי, שמשעה שנכנסתי לביתי בחזירתי ממטעי לגליל ועוד מרים הספקתי לנער אפילו את אבק רגלי מהדרדך, והכניסתי הפלונת שלי בשעה טובה ומוציאה את בעול הדירה החדשה, הן הרפה היא פשוט לספר, אבל המכסה אני מכס? בשבוע זה עברתי כל מיני „עבודה-זרה“: הייתי גם סבל וגם „שופר“ על „לורי“ (מכונית גדולה) להעברת המטלטליו וגם בעל-מלאכה שלם

לנגרות לזננות ואפילו לשטוף הכלים בבית-תבשילין כסנדרל' האשה בזמנו. לקיים מה שנאמר: „הלך ילך ובכה נושא משך ידירה, בוא יבוא ב„לורי“ נושא חבילותיו...“
ובכל זאת לא שכתתי גם אתכם, יקירי, מחמת ש„החדר“ שלי אינו שייך לוועד-החונד ולא אוכל ליטול לי חופשה לזמן שבועים ימים באמצע „הזמן“ וביחוד חס אני על תלמידי המסכנים שבאו אלי בטענות ובתביעות מכל צד, בע"פ ובכתב, על המטעמים שחסרו לחם בשבת-העברה. ואי"ה לאחר שאר סדר את המטלטליו שלי וכל הכרים והכסתות המוסנים אצלי לבנין בית שלי אי"ה ישנה זו, אשתדל לעשות רצונם ולכבוד שבת-נחמו הבעל"ט נמלא את הסרונם „פי שנים“, כדרישת אחד מתלמידי הוקנים והמובהקים...
* * *

הריני מודה ומתודה לפניכם, רבותי, שגם אני לא קבלתי הזמנת מקרזה-הקימת לחולדה, ואמנם מצטער אני על זה משנה צער: ראשית לא אזכה לשמוע בכל יתר חברי את קינותיו של קלוזנר גם אחרי תשעה-באב ולישון על הקרקע ככל החלוצים. ושנית לא אדע כלל מה לכתב בענין קרזה-הקימת, וביחוד — וזהו העיקר! — לא אדע מה לא לכתב, כגון: על 523 הפונטים שהורצאו מקה"ק להעברת הדחיטים של יוליוס ברנר מברלין לירושלם — סליחה ררררררר

260 פונט!! כפי שכתוב בפירוש במכתבו „באותיות גדולות ובמקום הראוי“ — (אגב, מכיר אני לו תודתי שגלה לנו את הסוד שגם כל יתר המנהלים הוציאו סכומים כאלה, כי באמת במה הם גרועים מזמנו?), — וביחוד אסור לדבר על שני הפקידים מאנ"ש שנתקבלו רק בשבועות האחרונים למשרדי קה"ק לשם קמ"ו צ"ם, כנראה, (הפקידים הים האלה התנדבו לעבוד בעילום שם...), ואפילו לא על ה„בלטריסטיקה“ העולה לכמה עשרות פונטים להדש, כי לפי עניות דעתי דרושים לקרזה-הקימת „פלחים“ לא בעט אלא באת ולא ב„השלח“ אלא בעמק-יורעאל... לא בלטריסטיקה ובאלא-פיסטיקה וגם לא קשקוש-בקומקום, אלא פשוט זוגות זוגות עם סרטים וקשקוש בקופסאות, כנהוג... וחס להוכיר ביחוד את ענין הדירה של קה"ק שהעשירה את בעלה והגרמני, כידוע בכמה אלפי פונטים מפרוטות-העם, ופקידי הקה"ק שהעשירו את היונים במושבתם שעל יד הרכבת...
וככ"ז, רואה אני כי השתיקה יפה לא רק לקה"ק אלא גם לשביתות הקימיות! הנה למשל, השתדל להחניק ולהשתיק את כל המכות שקבל קריניצי מהפועלים לעיני השמש ובעצם תל-אביב, עד שבא סופרסקי זה הבורגני ופרסם מכתב קטן ב„הארץ“ ונתגלה

פתאום הסוד לקוראי ת"א-מבין השטין ואחרי שבוע ימים, כי הרוצה לדעת מהנעשה בביתו ישאל משבניו והרוצה לשמע חדשות מת"א יקרא בעתון הירושלמי... ולא עוד אלא שגם המשפט של הפועל המכת נתפרסם בעתון הת"א לא יותר משלשה ימים אח"כ זבאותיות ועירות כ„טל ומטר“ בסדר קטן וכלאחר יד כאלו בפאם שר...
ושואל אני לעצמי: מה היה למשל, אלמלא קחה המעשה להיפך? לו היה מעין הליכה וחם הבורגני ר' קריניצי להרים יד על פועל — מה אני אומר? — לו היה מל ט פ אותו בקצה איבעו הקטנה? כי אז היה כל העולם מזדעזע ת"ק פרסאות, הועד-הלאומי שלנו לא היה דוחה את הענין בשה"י ופה"י ועונה שוהי „שאלה כלכלית“ אלא קל קל ית וכל ועדי-הקהלות והקבוצות והפרקציות והמושבים למיניהם, והלופכנים והקונטרסים מתל-חי ועד רוחמה היו יוצאים במחאות בבתי-העם ומרעישים עולמות באספות פומביות ועושים טרם גדול עוד יותר מהזוננפלדי על דיהאנ...
וכל מה שיש בא"י יש גם בלונדון. ויצמן נכשל במחילה והטיה דברים כלפי מעלה, כלומר נגד ממשלת הפועלים שלנו ירום הודעה ומיד שקל למטרפסיה ע"י סיר שפרינצק וחזר בו למחרתו, כדרכו... ואם הארו אשר בלונדון כך מה יאמר והאזוב

אשר על הקירות של מלונ'יו? הן כלם מהדר א' עד הדר 72 או יותר, איני זוכר בדיוק, ועד רופין ופריזלנד בכלל כלם עמד דים בדחילו ורחימו בעבדי קמא מרי לפני כל הרמוזיה-מקדונלדיים שלנו הגוריונים וד שפרינצקים למיניהם. עולם הפוך ממש: בלונדון יש ממשלת פועלים והבורגנים ההפשנים מושלים, וכאן יש לנו כביכול ממשלה בורגנית להלכה ודיקטטורה פרוליטרית למעשה...
עברתי בשבוע זה בסימטאות מאה-שערים כדרכי, בין מנחה למעריב ולאזני הגיעה שיתת שני יהודים ירושלמים, אחד קוקי ואחד זוננפלדי: — נו — אמר הראשון — מה האמר ל„הקדוש“ שלכם? האם קראת את השירים הנהמדים שלו ב„דאר-היום“, הא? — אדרבה — ענה הזוננפלדי בניהותא — מכאן ראיה שהוא ז"ל היה דוקא צדיק גמור. מחמת שבשירו הראשון, בראותו את החולים ביום כפור כשהם נוטים למות בשעת תקיעת שופר, התהיל לבו חרך מהחרר במציאות אלקים ר"ל, ובשביל שהחרר אותו צדיק ביום כפור בתשגחה נענש ע"י בית-החולים וכאוי תה שנה שפרסם את חבורו וכזה. כבר את עווננו, כמאמר הז"ל: „צדיקים גמורים נפ-רעים מהם מיד“, והוא קדוש ונשמתו הקדר שיה יצאה בטוהרה...
מיד הוציא השני את העתון כיכיסו

פרש את הגליון והורה באצבעו וקרא :
 "מדוע מטמאים אותי לילה ויום
 "התענוגים של הרע היותר הנורא ?
 ואמר : הרי לך "הקדוש וטהרתו" למצוה
 גדולה להזכיר את שמו בכל יום בתפילת
 א נ א . כגזרת ה"קול ישמעאל" שלכם...
 ואני ר' עזמות מצטער רק על דבר
 אחד : על שלא באה עדיין זוגתו של ר' -
 האז מהולנד — כפי שהכריו בעתון שלכם
 — כדי להוציאו מקבורת-ישראל לקבר הקתו-
 לים והיא מסתפקת רק במכרקי נחומים לחב-
 תה וידיחה בירושלם... ומסתמא שמעתם את
 המעשה באותו יהודי שגדון לתליה וכשה-
 ציעו לפניו לפני עלותו לגרדום לבקש לו
 ויבר ברצונו כנהוג בקש להביא לפניו את
 הכמר כדי להמיד את דתו.
 — כיצד ? — נודעו הרב-שבא לשם
 וודוי — רגע אחד לפני מיתתו אחזה מבקש
 להיות גוי ?
 — כן ענה הנידון לתליה — רצוני להת-
 נצר לדת הקתולית, כדי שלא יאמרו אה"כ
 כי הטורג היה יהודי...
 * * *
 ועכשיו קצת אמת ע"א הבידואים
 הכתיהדים בגליל.
 כשהייתי בצפת עיה"ק נודמנתי במקום
 אחד עם הרבנים הספרדים, וספרו לי את כל
 המעשה בהרחבה מא' ועד ת' ואולם מפני
 הדוחק במכונית וישיבתי הארוכה על הפח

מוכרח אני לקצר בזה, ומעשה שהיה כך
 היה :
 אחר הפסח הופיעו לפניכם פתאם תשעה
 בידואים ובראשם שיד זקן ויפה וספרו לרבי-
 נים כי יושבים הם על חוף הכנרת במערב
 הירדן ועל כן נקראו בשם ש מ א ל ג י
 (מלשון שמאל), ומקובל אצלם מאבות-אבות
 תיהם שהם משבט דן ומיוצאי חלציו של
 אלדד הדני וע"כ החליטו לתתנייר ולשוב
 לדתם של אי"כרתיים, איסחאק ויאעקוב...
 ואולם הרבנים דחו אותם עפ"י דין
 ישראל והחזילו מקיפיים אותם בשאלות :
 — אולי שמעתם כי יש כסף ל"סהיונייה"
 ואתם מתכוונים למאסארי שלהם ?
 — לא, לא, לא, לא ! — קרא הזקן
 ונענע בתלוליו השחורים לאות שליחה גמור-
 דה — רק אחבת הדת לבני-איסרא"ל... רוצים
 אנו להיות יהודים, ואתם תנו לנו מודים על
 השבוננו...
 — ואולי טיפני שהפסדתם את משפטכם
 בקרקעות עם בני-מוראד מצפת — הוסיף
 אחד העסקנים — אתם רוצים להתיהד בתקוה
 לזכות כו"ס ? ...
 — אבאראן ! אבאראן ! — קרא הזקן,
 בהרימו שתי עינים שהורות למעלה — אללאה
 יודע ועד שאין לנו חלילה שום סונה רעה.
 — ושמא יתנפלו עליכם השבטים השכנים
 מתוך קנאה ? — הוסיף הרב הישיש והנאה
 — כלום אינכם חוששים לחייכם ?

אז יקום אחד ויצעיק בגאון ויאמר :
 — אנו חזקים ונבחרים מהם והשמאלני ידר-
 עים בגבורתם ובאמץ לבם בכל הורן וג'ולאן...
 וכשראו הרבנים שאינם יכולים להפטר
 מהם, נפלו על המצאה ושלחו אותם אל המור-
 של והמופתני. לא הועילו האיומים של המיפתי
 והמכשולים של המושל הנוצרי, והם באהת
 אנו משבט דן, עם זרים לא נתחתן ובשר
 הנמל לא יבא אל פינו וגם חלום חלמנו שבא
 אלינו אבינו הזקן ובשר לנו כי הניעה שעתנו
 לשוב אל ה"אסל" (השרש) שלנו...
 'בינתים נודע הרבר לפרנציסקנה, ומיפני
 החשש שמא יבואו הבידואים האלה היושבים
 בין טבחהו (באר-שבע שבגליל) ובין כפר-נחום
 עיר המינים ויתבעו מהם את בית-התפלה
 שלקחו מהם ונסו להשפיע עליהם נגד היהו-
 דים ולאספם תחת כנפי השכינה של הנוצרי...
 לעצמת זה, שמעתי כי הרבנים האשכנזים
 התחילו בפחדנותם מפני "מה יאמרו הגויים" ?
 ודוחים אותם בלך ושוב עד שיחזר הלב קוק
 מאמריקה, ואולם לו הייתי אני רב בישראל
 הייתי מקל דוקא עליהם עוד יותר מהרב
 יעקב מאיר ומוותר אפילו על הפריעה, גם
 של הכספים, כדי שיטעמו גם הם קצת טעם
 של יהודים בבית-הלאומי שלנו, וביחוד עכשיו
 כשחדש אלול ממשמש זבא והימים-הנוראים
 עומדים לפנינו ידעו גם הם קצת טעם של
 קינות ויללות וצומות ותעניות... והשנית,
 הלא נחוצים לנו גם בידואים משלנו, כי

הרי ידוע שגדוד העבודה חלם במשך כמה
 שנים ליצור גדוד של בידואים יהודים, והנה
 נתגשם הלומב זה ע"י חלומי של השיר,
 הדא דאמר : בזמן שישראל עושים רצונו
 של מקום, מלאכתם נעשית על ידי אחרים,
 ומי לא יודע שהגדוד שלנו עושים תמיד את
 רצונו של מקום ? והרי יש לנו בידואים
 מוכנים ומזומנים בלא תקציבים ובלא גרעו-
 נות, ולא טהיה זקוקים עוד לאחרים בשעת
 התנפלויות ושוד במושבות, הגיע הזמן שתהיה
 לנו גם סחורה זו משלנו בשביל בתי-הסדר...
 וביחוד יעלה לנו הענין הזה ב ח נ ס
 ממש וגם תועלת חומרית תצא לנו מזה.
 צא וחשוב :
 * * *
 בס"ה ישנם כששים "בית-שער" ולפי
 החשבון שעשו הרבנים הרושים להם כמה
 וכמה דברים : שלשה מלמדים (ספרדים
 דוקא !), כמאה זוגות תפליון של רש"י
 ושני זוגות תפליון של רבנו תם בשביל השיר,
 אמנם חז"ל אמרו : קשים גרים כספחתי,
 מפני שאינם מדקדקים במצוות ואולם כפי
 הנראה מצוה שהוזיקו בה יהודים, הבידואים
 יחזיקו בה יותר והם דורשים בפירוש מקוה
 כשחה עם שעור כדון, ספרי-תורות, שופרות
 ובעלי תקיעות, שוחט לסחמות דקות וגסות
 וגם לתרנגלים, מוחל לחקות-דם כדון ולמילה,
 חזן וכמה תריסר טליתות וארבע-כנפות של

הרי ידוע שגדוד העבודה חלם במשך כמה
 שנים ליצור גדוד של בידואים יהודים, והנה
 נתגשם הלומב זה ע"י חלומי של השיר,
 הדא דאמר : בזמן שישראל עושים רצונו
 של מקום, מלאכתם נעשית על ידי אחרים,
 ומי לא יודע שהגדוד שלנו עושים תמיד את
 רצונו של מקום ? והרי יש לנו בידואים
 מוכנים ומזומנים בלא תקציבים ובלא גרעו-
 נות, ולא טהיה זקוקים עוד לאחרים בשעת
 התנפלויות ושוד במושבות, הגיע הזמן שתהיה
 לנו גם סחורה זו משלנו בשביל בתי-הסדר...
 וביחוד יעלה לנו הענין הזה ב ח נ ס
 ממש וגם תועלת חומרית תצא לנו מזה.
 צא וחשוב :
 * * *
 בס"ה ישנם כששים "בית-שער" ולפי
 החשבון שעשו הרבנים הרושים להם כמה
 וכמה דברים : שלשה מלמדים (ספרדים
 דוקא !), כמאה זוגות תפליון של רש"י
 ושני זוגות תפליון של רבנו תם בשביל השיר,
 אמנם חז"ל אמרו : קשים גרים כספחתי,
 מפני שאינם מדקדקים במצוות ואולם כפי
 הנראה מצוה שהוזיקו בה יהודים, הבידואים
 יחזיקו בה יותר והם דורשים בפירוש מקוה
 כשחה עם שעור כדון, ספרי-תורות, שופרות
 ובעלי תקיעות, שוחט לסחמות דקות וגסות
 וגם לתרנגלים, מוחל לחקות-דם כדון ולמילה,
 חזן וכמה תריסר טליתות וארבע-כנפות של

עז מות